

Життя в ім'я науки та України

(до 180-річчя із дня народження Івана Пулюя)

“В Європі не буде миру до того часу, поки існує російська могутність, а про її послаблення не можна думати, поки Московщина володітиме Україною та її природними багатствами. Вільна Україна означає бастіон, безпеку середньо-європейських держав, тому її визволення лежить не стільки в інтересах цих держав, скільки в інтересах цілої Європи”

Puluj J. Ukraina und ihre Internationale Politische Bedeutung. - 1915 - 41 s
[635-652]

Іван Павлович Пулюй народився 2 лютого 1845 року в містечку Гримайлів, Королівство Галичини та Володимирії, Австрійська імперія (нині селище Чортківського району, Тернопільської області) в греко-католицькій родині заможного й освіченого господаря Павла Пулюя та його дружини Ксенії (до шлюбу Бурштинської).

Український австро-угорський фізик та електротехнік, винахідник, професор і ректор Німецької вищої технічної школи в Празі, державний радник з електротехніки Богемського королівства і Моравецького маркграфства, почесний член Віденського електротехнічного товариства, Іван Пулюй встановив фундаментальні властивості й природу катодних і Х-променів. Першим розробив рентгенівські трубки, що були прототипом сучасних рентгенівських апаратів. Його знімки були неперевершеними за технікою виконання, що вже 3.02.1896 з трубкою Пулюя було зроблено Х-променеий знімок у медичних цілях в Америці.

Він був одним із перших дійсних членів Наукового товариства імені Шевченка перекладачем Біблії українською мовою, громадським діячем.

Іван Пулюй// Скицька У. #НАШІ на карті світу. Історія про людей, якими захоплюється світ. - Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. - С.20-23.

#НАШІ на карті світу - це 80 історій про непесічних людей: українців за походженням чи місцем народження. Книжка журналістки Уляни Скицької про #НАШИХ, людей, яких визнав увесь світ, які змінили хід історії, чиї досягнення дивують і вражають.

На чотирьох сторінках коротко і цікаво викладено біографію Івана Пулюя, ситуацію щодо X-променів, згадується родина вченого, Пантелеймон Куліш, як співавтор перекладу Біблії українською мовою та факт, що Іван Пулюй міг очолити Міністерство освіти Австро-Угорщини

Українська Біблія: Куліш та Пулюй // Стріха М. Український переклад і перекладачі: між літературою і націєтворенням. - К.: Дух і Літера, 2020. - С.117-124.

У книзі дано розгорнуту панораму розвитку українського перекладу від Княжої доби й до нашого часу. Особливу увагу приділено перекладові й перекладачам XIX-XX ст., чия діяльність мала виразне націєтворче спрямування, сприяючи проведенню чіткої межі між українцями і панівними націями імперій, до складу яких входили українські землі.

В Розділі 2 “Переклад і перекладачі XIX століття: від травестії до “мейнстріму”, в статті про І.Пулюя й П.Куліша, автор відзначає велику перекладацьку, редакторську, видавничу роль Івана Павловича в перекладі Біблії, його намагання легалізувати її на теренах Російської імперії, а також надає цікаві факти подальших її перевидань.

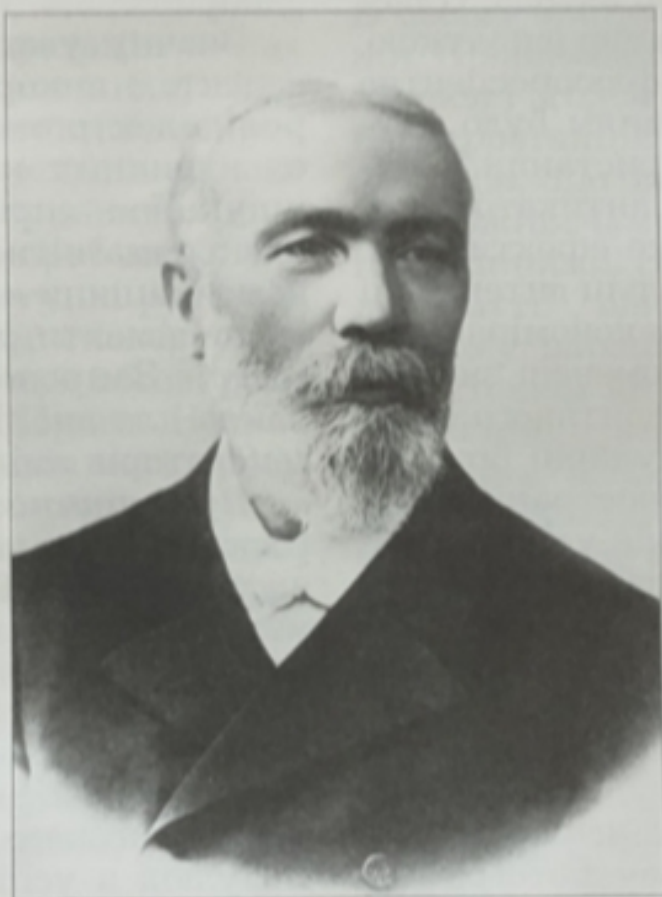

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕКАД І ПЕРЕКАДАЧІ:
МІЖ ЛІТЕРАТУРОЮ І НАЦІЄТВОРЕННЯМ

Максим Стріха

ДУХ І ЛІТЕРА

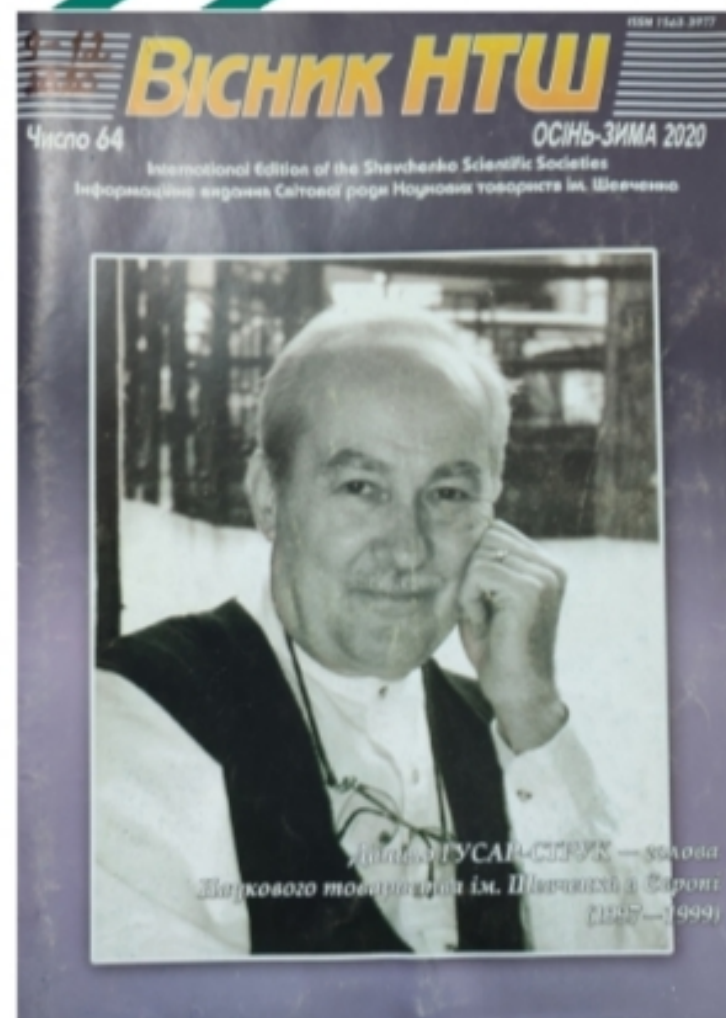

Іван Пулуй

Пляцко Р. Іван Пулуй: Визнання
(До 175-річчя від народження//
Вісник НТШ. - 2020. - Ч.64. - С.42-49.

Однією із найвидатніших постатей науки кінця XIX - початку XX століття можна назвати І.Пулюя. Автор в статті намагається проаналізувати основні напрямки діяльності вченого, такі як: фізика, електротехніка, винаходи, педагогічна і наукова організаційна діяльність, переклади і видавнича справа, популяризація знань, освіти українською мовою, політологія, публіцистика, націє- і державотворення, громадянська й політична діяльності.

Збожна О. Іван Пулюй - взірець української національної еліти //
Вісник НТШ. - Ч.63. - С. 33-36.

Автор подає біографічні дані вченого в одночасному аналізі зародження в тогочасному суспільстві (і у І.Пулюя зокрема) української самосвідомості, боротьби за українську мову. Описано роботу вченого із П. Кулішем та І. Нечуй-Левицьким над перекладом “Нового заповіту” українською мовою. І. Пулюй писав в листі:

“Переклади Сьв[ятого] Письма дозволені в Російській Імперії на більше, як 36 мовах... не вільно тільки 25 мільйоновому русько-українському народові”

Показаний вчений і як борець за український університет у Львові, який так і не дозволили відкрити. Виступав він і за приближення самостійності України:

“Буде самотійна Україна тоді, коли буде більше своєї інтелігенції, людей до свого народу прихильних, людей з розумом і серцем, людей характерних і - самотійних”.

Понад 50 років вчений прожив на чужині, працював на добро для інших народів (зокрема чехів), однак не забував своє, рідне, що робило його взірцем української національної еліти.

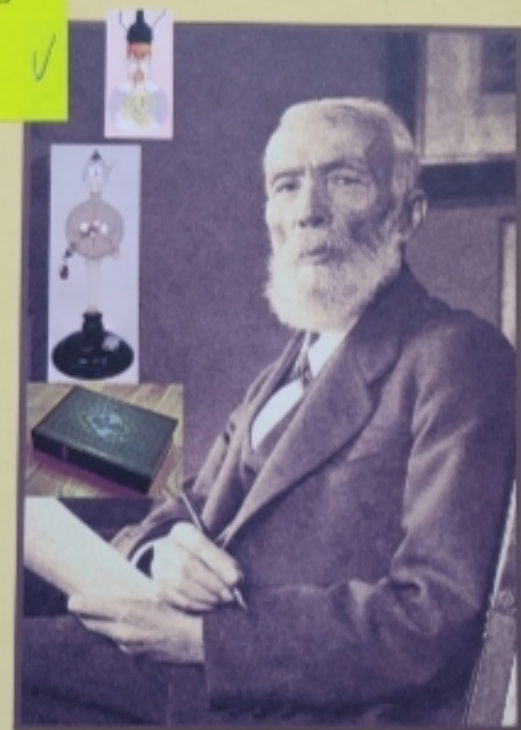

КПН КЛАСИКИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ НАУКИ

Ф93249

530

П 88 ✓

Іван ПУЛЮЙ

НЕПРОПАЩА СИЛА

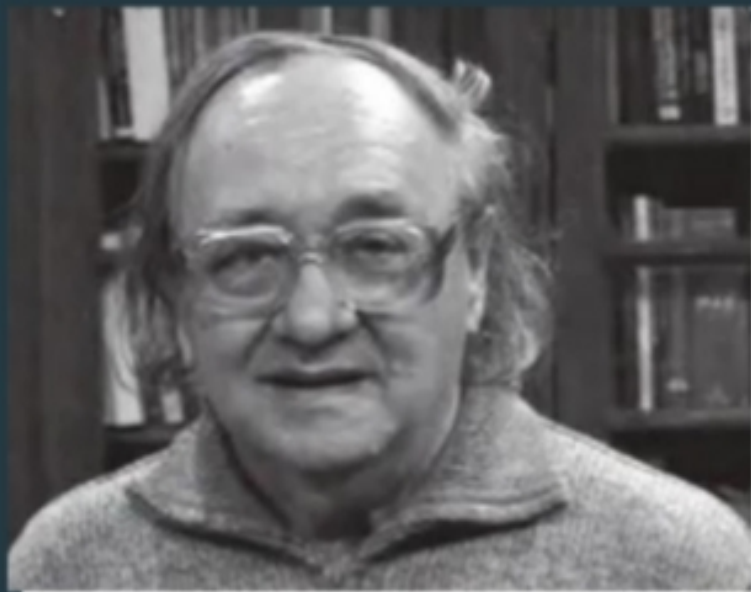
Пулюй І. Непропаща сила. Науково-популярні та популярно-публіцистичні твори з додатком аналітичних матеріалів з погляду сьогодення. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2020. - 296 с.

У книзі представлені праці вченого фізика, винахідника, публіциста і громадського діяча Івана Пулюя. “Непропаща сила” - про відкриття та прояви закону збереження енергії, “Нові та перемінні зорі” - про спалахи, пульсації та згасання зірок, “Кілька споминів про Куліша та його дружину Ганну Барвінок” - про українське культурне життя II пол.XIX - поч.XX ст., переклад Біблії українською. “Україна і її міжнародне політичне значення” - про “українське питання” в тогочасних реаліях.

Другу частину книги становлять аналітичні матеріали провідних фахівців щодо фізичних явищ, описаних в працях І.Пулюя, а також його діяльність в науці, перекладу Святого Письма, утвердження рідної мови

Шевчук В. Упертий великий українець Іван Пулюй // Пулюй І. Непропаща сила. Науково-популярні та популярно-публіцистичні твори з додатком аналітичних матеріалів з погляду сьогодення. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2020. - С. 9-16.

В своїй статті Шевчук В. здійснює аналіз появи таких постатей, як І.Пулюй у тогочасному історичному і культурному середовищі, розповідає про роботу перекладача разом із П.Кулішем та І.Нечуй-Левицьким над Святим Письмом, розкриває суспільно-політичну діяльність вченого та його значення у становленні незалежності України.

Пляцко Р. Феноменальний Іван Пулюй: Людина, що спричинилась до перетворень світу // Пулюй І. Непропаща сила. Науково-популярні та популярно-публіцистичні твори з додатком аналітичних матеріалів з погляду сьогодення. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2020. - С. 17-39.

В своїй статті Пляцко Р. розповідає про фізичні, електротехнічні відкриття вченого, його місце в світовій науці, повагу до нього європейської наукової спільноти значення для самоусвідомлення сучасних українців.

Гайда Р. Іван Пулюй - український фізик і популяризатор науки// Пулюй І. Непропаща сила. Науково-популярні та популярно-публіцистичні твори з додатком аналітичних матеріалів з погляду сьогодення. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2020. - С. 231-244.

В статті надано основні біографічні дані, проаналізовано брошури “Непропаща сила”, “Нові та перемінні зорі”, доведено високоморальність І.Пулюя та його значення для розвитку української самосвідомості.

Климишин І., Шемеля М. Роздуми над брошурою Івана Пулюя “Нові та перемінні зорі”// Пулюй І. Непропаща сила. Науково-популярні та популярно-публіцистичні твори з додатком аналітичних матеріалів з погляду сьогодення. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2020. - С. 245 - 265.

Український астроном і викладач фізики надають деякі зауваження щодо космології, Землі як планети і проявів життя на ній в працях І.Пулюя, до нього та після нього.

Степовик Д.Іван Пулюй і Пантелеймон Куліш: Спільний переклад Біблії// Пулюй І. Непропаща сила. Науково-популярні та популярно-публіцистичні твори з додатком аналітичних матеріалів з погляду сьогодення. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2020. - С. 266-277.

Український мистецтвознавець аналізує процес перекладу Біблії українською мовою, співпрацю, дружбу, стосунки та спільні інтереси І.Пулюя та П.Куліша, підтримку та перепони на шляху до видання та поширення перекладу Святого Письма.

Фаріон І. Франко - Пулюй: Два титани у мовно-сакральній битві // Пулюй І. Непропаща сила. Науково-популярні та популярно-публіцистичні твори з додатком аналітичних матеріалів з погляду сьогодення. - Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2020. - С. 278 - 290.

Українська мовознавиця порівнює світогляди, творчість, знання, перекладацьку діяльність, унікальність двох видатних постатей України межі кінця XIX - початку XX століття.

Дякую за увагу

